

SLOVENEČ.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in veljajo tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 197.

V Ljubljani, v sredo 31. avgusta 1887.

Letnik XV.

Vabilo na naročbo.

„SLOVENEČ“,

edini katoliško-konservativni slovenski dnevnik

velja za Ljubljano pri opravništvu ali v „Katol. Bukvarni“ prejeman:

Za celo leto predplačan	12 gl.
„ pol leta	6 „
„ četrt leta	3 „
„ jeden mesec	1 „

Za pošiljanje na dom se računi 10 kr. več na mesec.

Po pošti prejeman za vse avstrijske dežele pa velja:

Za celo leto predplačan	15 gl. — kr.
„ pol leta	8 „ — „
„ četrt leta	4 „ — „
„ jeden mesec	1 „ 40 „

Opravništvo „Slovenca“.

Hrvatski odnošaji.

Jutri prične hrvatski sabor svoje delovanje. Sešli se bodo očetje domovine, zastopniki trojedine kraljevine Hrvatske, Slavonije in Dalmacije, da prihodnjih pet let odločujejo osodo hrvatskemu narodu, kakor želé mogočni gospodje onkraj Drave. Novega sabora vnanja podoba je taka, da človek o nji pred tremi leti niti ni sanjal. Po zadnjih volitvah si je takozvana vladna „narodna stranka“ priborila ogromno večino, opozicija ima med novimi zastopniki le 18 članov.

V živem spominu so čitajočemu občinstvu zadnje volitve; znana so sredstva, s katerimi so „narodna stranka“ in njeni pokrovitelji narodu kratili pravice v ustavni državi. Uradni in poluradni listi so že očrtali nalogo, ktera čaka novi sabor. Opozicija sicer ne more pričakovati nobenega vspeha svojega delovanja, pač pa bo imela priliko in voljo, da svetu odkrije vladnih pristašev protipostavna dejanja, katerih za časa volilne borbe ni smela opisati v svojih glasilih. Ta prilika se ji ponudi pri verifikaciji volitev. „Obzor“ piše o tem: V prvi vrsti bo sabor izrekel svoje mnenje o volitvah. Ako bo sedanja večina trdila, da so se volitve vršile postavno,

in je vsa nasilja in nemire provzročila le opozicija: mora večina zaradi svoje lastne časti opoziciji dati priliko, da ovrže vsa očitavanja. Isto tako mora opozicija svojim nasprotnikom dovoliti, da se opere onih objed, s katerimi jih obsipajo naši prijatelji. Razprava o verifikaciji naj ne bode povod medsebojnih rekriminacij, temveč vsaka stranka naj dá priliko drugi, da brani svojo čast in postopanje.

Mi bomo prvi drage volje preklicali vse, kar smo pisali o volitvah v Djakovaru, Oglji, Novem, Kostajnici itd., kakor hitro dokaže komisija iz obeh strank, ktero odpošlje sabor: ne da se niso dogodile pojedine nerednosti, nego da večina v istini zastopa pravo voljo onih, ki smejo po ustavi sodelovati pri volitvah. To je tako trezna zahteva od naše strani, da ji ne more ugovarjati najbolj zagrizen pristaš vladne stranke, niti je pobijati najzmernejši opozicionalec. Mi stavimo to zahtevo resno in odločno, akoravno morda žalimo svoje prijatelje, ker ne želimo, da se zamolči, kar se je dogodilo pri volitvah, temveč da resnica pride na dan. S tem se bo vladina stranka tem laglje strinjala, ker uradni listi neprestano pišejo, da ni istina, kar so pisali opozicionálni časniki, marveč je vsa lopovstva storila opozicija, ker je strašila, pretila, kupovala glasove, zažigala itd. Dobro toraj, ako je tako, naj se stvar pojasni. Sabor naj izvoli mešano komisijo, in ta naj vse to dokaže. Ako dokaže, potem naj nepristransk in pravičen sodnik ovrže vse opozicionálne volitve. Clara pacta, boni amici — to je gotovo boljše, kakor zamolčati vse napake in krivde opozicijskih volilcev.

Druga naloga novega sabora bo adresa na vladarja. Iz merodajnih krogov se sicer čuje, da bo večina opustila staro navado in se izognila adresni debati. To so sploh tajnosti na Markovem trgu. Ako bo sploh sabor v adresi odgovoril na kraljevo pismo, s katerim se bo sabor otvoril, gotovo bo večina živo naslikala, da Hrvatska nikdar ni bila v lepšem položaju, kakor danes, da narod napreduje v vsakem oziru, duševno in materialno, in da je Hrvatska obljubljena dežela, po kateri teče med in mleko. Na dnevni red pridejo še sestava sabora, volitev poslancev v Peštanski državni zbor in volitev kraljeviskega odbora.

Glavni posel novemu saboru pa bodo poročila kraljeviskega odbora, osobito o nagodbi z Ogersko, o kateri se govori že od leta 1883. Sploh pa je večina sabora tako sestavljena, da more Hrvatski veliko koristiti, ali mnogo škodovati. Vso odgovornost mora prevzeti večina.

Blagoslovljenje nove hiše roko-delskih pomočnikov.

(Dalje.)

Ako človek pozabi večne resnice, ako se več ne briga za to, kar uči vera ter se vdá le telesnemu poželenju — zaide na grozna pota — postane hujši nego divja zver. Pohlep, vživati, in sicer vživati brez dela in truda, rodil je one grozne družbe, ki preté svet pokončati. Kdo jih ne pozná teh groznih družb, naj se že zovejo internacionalci, komunisti, nihilisti, anarhisti — v resnici so vsi isti — koliko smo čuli o njih zadnja leta ne le po tujem, ampak tudi pri nas! Kdo ne misli s strahom na grozne umore na Ruskem, kjer je zlobna roka umorila celó posvečeno vladarjevo glavo? Kdo ne vé, kaj se je godilo v Nemčiji, po Laškem, Španjskem in Irskem? Kdo se ne spominja s studom grozodejstev, ki so se godila leta 1870 v Parizu? — Pa kdo so ti ljudje? Večinoma ljudje — delavci. A tudi nikakor ni čudo. Versko prepričanje je zginilo pri mnogih — visokih in nizkih. Bogatini, zgubivši krščansko zavest, tarejo delavce — in kako ne? Saj jim delavci niso več njim enaka po božji podobi za nebesa vstvarjena bitja, ki imajo neumrljivo dušo — ampak edino le sredstva, stroji, da jim mnozé bogastvo, kopičijo denar, s kojim more preširni bogatin streči svojim strastim. Zato se tak bogatin ne briga več za telesni ali dušni blagor ubogega delavca; edina skrb mu je, da dela! — Nasprotno pa je pri nevernem delavcu. Ta vidi v svojem gospodu le grdo, neusmiljeno pijavko — lenuha brez dela. Zato ima v svojem sreču le gnjev in srd do njega; po vnanje se mu hlina, dokler drugače ni mogoče, a v sreču snuje naklepe, kako bi se maščeval nad dozdevno ali resnično krivico. Vidi jo pa delavci, da jih je veliko,

LISTEK.

Odlični Kranjci.

(Dalje.)

Kilar Mihael, rojen v Kranji 27. sept. 1684, je bil 1723 in 1724 vikarij stolne cerkve Ljubljanske, l. 1752. pa je postal župnik Nakelski. L. 1756. se je odpovedal župniji in šel v Kranj v pokoj. Umrli je ondi 87 let star 8. dec. 1771.¹⁾

Kilar Urban, nekaj časa duhovni pomočnik pri sv. Ksaverji na Stražah, potem kapelan pri sv. Pavlu. 1734 in 1735 je kapelanoval v Ljubnem, 1735—1739 v Šoštanji, potem pa do 1742 v Braslovčah.²⁾

Kos Matija, rojen v Kranji 13. februarja 1751, umrl kot župnik Nakelski 8. februarja 1826.³⁾

Kössel Anton, nekaj časa dvorni kapelan,

potem duhovni pomočnik pri sv. Ksaverji na Stražah, kjer je ravnatelj nadomestoval in bogoslovce poučeval. L. 1738. je šel za prvega beneficijata v Slov. Gradec.¹⁾

Kobel Boštjan. Rojen v Kranji, je študiral pri jezuitih v Gradci, kjer je v mašnika posvečen tudi do 1580 kapelanoval. Takrat je dobil nadžupnijo Ptujsko in postal komisar za spodnje Štajarsko. Zaradi verskih homatij je l. 1592. odšel za župnika v Hoče, a čez šest let se je povrnil nazaj v Ptuj. Toda razmere se med tem niso nič zboljšale, zato se je še istega leta župniji odpovedal in je odšel na Koroško v Doberloves za prošta. Umrli je ondi l. 1602. V Ptuj si je dal napraviti spominek, ki ima sledeč napis:

„Admodum Reverendus in Christo Dominus Sebastianus Kobellius Styriae inferioris commissarius et parochus Pettoviensis sibi et toti suae familiae hoc monumentum ad perpetuam memoriam erigi curavit. Anno Domini 1590.“²⁾

Kobel A., l. 1607. „chorimagister“ v Ptuj. ¹⁾

Köstl Jakob, rojen v Kranji l. 1755., in 1782 posvečen, je kapelanoval na Rečici 1787 do 1789, v Ljučah 1789 do 1790, na Vranskem 1790 do 1795, pri sv. Vidu pri Planini 1795 in 1796. Potem je bil nekaj časa provizor v Kozjem in v Pilštanji, kjer je po nastopu novega župnika do 1798 kapelanoval. Takrat je odšel za provizorja k sv. Lovrenci v Krajini, l. 1799. pa v Podsredo, kjer je 1802 župnik postal. Dne 19. julija 1806 so ga inštalirali za župnika v Trbovljah, kjer je župnikoval do 28. novembra 1832, ko je stopil v pokoj. Umrli je 20. januarja 1833.²⁾

Kranich Lukež, „de Crainburga“, posvečen od Lavantinskega škofa Lenarta na veliko soboto l. 1515. v dijakona, na kvaterno soboto: „Venite“ i. l. pa v mašnika.³⁾

Križner Jurij, „Crainburgensis“, podvikarij pri sv. Juriji v Motniku l. 1752.⁴⁾

¹⁾ A. Koblar, II., 78.

²⁾ J. Orožen, II., 106.

³⁾ J. Orožen, II., 189, in A. Koblar, II., 82.

¹⁾ J. Orožen, II., 104.

²⁾ Knezoškofjski arhiv v Gradci, in S. Povoden, Pettau.

¹⁾ Knezoškofjski arhiv v Gradci, in S. Povoden, Pettau.

²⁾ J. Orožen, IV., 407.

³⁾ Zapisnik ordinacij Lavant. škofije.

⁴⁾ J. Orožen, IV., 128.

gospodov malo — in sklep je storjen: čemu bi imeli in uživati le nekteri? Zemlja je za vse — vsem bodi tudi njen plod — premoženje mora biti skupno. Bogatino naj se vzame in razdeli med vse enako. Taki in enaki so nazori, ki se dandanes širijo po bliskovo med tisoči in tisoči delavcev. Grozni sad, ki začenja iz tega zoreti, pojasnil sem deloma že poprej — ali to je pač še le pričetek bolečin — strah je človeka, ko pomisli, kaj utegne še priti, ako človeška družba ne najde, ali bolj prav, ne sprejme pravega, in sicer edino pravega zdravila, ki jej res more pomagati. Tu ne koristijo niti izjemne postavbe, niti drugi zakoni, ki skušajo delavce varovati pred krivico, skrbeti zanje v starosti ali onemoglosti.

Edino zdravilo je — versko prepričanje. Dajte ljudem vero, in gospod bode pravičen delavcu, več ne tiran, ampak dober oče. Dajte ljudem vero — in delavec ne bode več jeze polno orodje, ki hlepi le po maščevanju, ampak vedel bode, da mu je delo dolžnost, da mu trud prinese večno plačilo, da mu tudi prestano krivico Bog poplača z nevenljivo slavo. Delal bode pridno, živel varčno, trpel vdano — in zginila je vsaka nevarnost anarhizma.

In preljudi, tu je zopet neizmernega pomena katoliška družba rokodelskih pomočnikov: kajti ravno ona pred vsem skrbi za dober pouk v večnih resnicah, ravno ona poučuje svoje ude, da je prava sreča v pridnem delu, v pokorščini, zvestobi itd. Katoliške družbe nekako tesneje vežejo mojstre s pomočniki, te zopet z učenci, saj vedno uče svoje ude dotične dolžnosti. Katoliške družbe priporočajo varčnost, zabranjujejo po možnosti pohlep po nespametnem razveseljevanju — toraj odstranjujejo nevarnost, da bi se delavci - pomočniki prizadevali krivičnim potom prisvojiti si premoženja. Katoliške družbe so pač tudi v zvezi med seboj, tvorijo tako rekoč eno samo veliko družbo, so toraj res mednarodna zveza — toda zveza je očitna, poštena, plemenita, ki napoveduje vojsko vsacemu neredu.

Zato smelo trdim, da zoper anarhizem in druge pogubne izrastke današnje družbe med rokodelci ni boljšega pomočka, nego katoliška društva rokodelskih pomočnikov — nemogoče je, da bi bil dober ud kakove katoliške družbe kedaj anarhist.

Jasno je toraj, da imajo katoliške družbe res velik pomen, bodisi gledé posameznih udov, bodisi gledé človeštva sploh. One vzgojajo dobre mojstre, ki bodo vrli očetje polni krščanskega prepričanja, toraj vrli državljani, koristni udje družbe človeške. Kako važno je to! Katoliške družbe tla podkopavajo onim groznim družbam, ki glojejo na mozgu današnjega človeštva ter ravno radi tega preté z obnim poginom.

Vsakdo mora pač sprevideti, da imamo vzroka dovolj veseliti se, da ima Ljubljana ravno tako družbo, ki že toliko let tako plodonosno deluje, tembolj pa, ker je dobila celó lastni dom, da bode toraj svoje delovanje razvila lahko še veliko blagodejnejše, nego doslej. Želim le, da bi se te prekornostne družbe oklenili vsi rokodelski pomočniki — saj jim podaja toliko koristi — želim srčno, da bi se priljubila zlasti vsem mojstrom, ki naj prigovarjajo svojim pomočnikom, da postanejo udje našega društva. Želim iz celega srca, da bi jej ostali zvesti njeni podporniki in dobrotniki, da bi dobila vedno več novih.

Ti pa, od kogar pride vsak dober dar, Ti rōsi nad Ljubljansko in vse druge katoliške družbe svoj

obilni blagoslov, da rastejo, se razevitajo in delujejo na čast, blagor in srečo človeško še poznim rodovom! (Dalje prih.)

Einspielerjeva slavnost.

(Dalje)

Ker mi je znano, da koroški Slovenci ljubijo pesmi, zato naj bo zraven za to priliko prirejene pesmi: „Prisega Rožanke“ ponatisnena tudi Virkova pesem: „Slava Slovincem“.

Pesem: „Prisega Rožanke“ besede pl. Kleinmayrja, je deklamovala domača dekle Lenka Pakova; pesem slōve:

Prisega Rožanke.

V deželi Gorotana, Saj le v družbi domačinov
Kranjca ino Štajerca, Je prijateljstvo doma,
Med Goričani in Primorci, In v slovensko srce moje,
Sem Slovenka jaz doma. Samo glas domači zna.

Tam, kjer teče bistra Drava, Toraj le za reč domačo,
Kjer v dolini vije se, Za slovensko reč živim,
Tam, kjer vlada misel prava, Tuje robe, tuje šege,
Slavske deklice živé. Si nikoli ne želim.

Zvesto ljubim domovino, Jaz le prava sem Slovenka,
V kateri sem rodila se, Ki mi tujstvo tuje je,
Kraja dražega ne zabim, V tugi in veselji pojem,
Kjer mi zibka tekla je. Krasne pesmi narodne.

Kjer igrala sem se z brati, Jaz živela bom po šegi,
Po ledini travnika, Ki Slovincem lastna je,
Kjer v nedolžnem sem veselji, Bom prijazna, gostoljubna,
Mlade cvetke trgala. Zvesto imela bom sree.

Kak prijazno, kak prelepo, Domovino bom ljubila,
Se mi vse domače zdi, Drag mi bode Slave dom,
Kak prijetno, kak' veselo, Pozabiti ga ne morem,
Je v domači zemljici. Pozabila ga ne bom.

Toraj bratje, duše mile!
S slovom, djanjem vsi za dom!
Kličejo nas slavne Vile
V kolo k bratom Slavjanom!

Zdravica slovanski vzajemnosti, ki je sledila tej pesmi, je potrdila njene besede. — Nato naznani gosp. Vekoslav Legat gostom, da je gosp. zlatomašniku došlo sila veliko častitanj po telegrafu in pošti; telegramov in pisem je bilo 300 in sicer iz vseh pokrajin slovenskih, s Hrvatskega, iz Čehov, iz nemške Koroške in Štajarske, z Dunaja itd. — Vse to spričuje, da se je ta dan s zlatomašnikom radoval ves slovenski svet s svojimi brati in tudi pravičnimi Nemci.

Za sklep je sledila prosta zabava, raznovrstne napitnice vzbujajoče posebno koroške Slovence na delo. — Proti večeru so se zopet pomikali ne številni vozovi iz Sveč na vse strani, posebno mnogo proti Celoveu, le zlatomašnik je ostal s svojimi sorodniki v Svečah ter se ž njimi na tistem radoval svojega zlatega dné.

Tako se je prelepa slovesnost vsestransko izvršila v najlepšem redu v veliko radost gospodu zlatomašniku, na čast slavnostnemu odboru in na slavo slovenskemu narodu.

Škofje častitajo pismeno zlatomašniku.

Vesel je bil zlate maše dan v Svečah za vse pričujoče, a ne samo zanje; kajti ž njimi so se isti dan radovali tudi drugi rojaki; ne-le priprosti kmetje, ki z veseljem in pridom prebirajo njegov „Mir“; tudi gospōda, tudi najviša gospōda se je ta dan radovala s zlatomašnikom — tudi škofje so častitali

zlatomašniku pismeno. Da Slovenci vemo, kako tudi škofje časté gosp. Einspielerja, sledé tukaj tri pisma domačega krškega knezo-škofa, Ljubljanskega in škofa iz Djakova.

Prevzvišeni knezo-škof krški dr. I. Kahn piše gospodu zlatomašniku:

Monsignor!

Visokorodni gospod zlatomašnik!

Ljubi gospod profesor!

21. avgusta t. l. obhajate, monsignor! petdesetletni jubilej svojega mašništva, to je milost Gospoda, ki ne doide veliko duhovnikom. Vi gledate nazaj na 50 let, v katerih ste kot duhovnik delali trudapolno, mnogostransko in z obilnim blagoslovom.

Z Vami pogledujem tudi jaz nazaj in preiskujem minulih 50 let Vašega duhovniškega delovanja. Na vseh mestih, kamor Vas je poklicala božja previdnost, ali Vaš viši pastir, ali zaupanje ljudstva, povsod ste kot za dušni blagor vnet duhovnik in zvest domoljub čutili, delali in se obnašali.

Velik del Vašega duhovniškega življenja in delovanja je pretekel v tem, da ste poučevali in odgojevali učečo se mladino. Zares! Blagosrčna voščila onih, katerim ste besedo večne resnice oznanovali, kruh večnega življenja lomili, spremljajo svojega dušnega pastirja, svojega učitelja k sv. daritvi, katero boste v zahvalo za toliko prejetih dobrot in milosti Bogu Gospodu darovali na dan svoje zlate maše.

Pa vendar Vi ste spoznali potrebe sedanjih časov in ste, kar ni bilo prav za prav Vaša dolžnost, tudi kot nevtrudljiv pisatelj in dolgoleten vrednik mnogovrstno in obširno delali in se péhali.

Ta Vaša delavnost je več ko polstoletja pred vsem stala v službi sv. cerkve in avstrijskega cesarstva, potem tudi v službi ožje domovine. Čast božja in sv. cerkve, zveličanje neumrljivih duš, sreča Avstrije in naše staroslavne cesarske hiše, blagostanje koroške dežele, razcvetanje slovenskega naroda, ki Vas šteje med svoje najodličnejše in najžlahtnejše zagovornike in rojake, — to so bili nameni in smotri, za ktere ste Vi delali celih petdeset let!

Za te zveste in visoke namene ste Vi, Monsignor! darovali svoje dušne in telesne moči, za njé ste se Vi trudili celo polstoletje, in marsiktero sitnobo in grenkost pretrpeli.

Vi ste apostolskemu škofu Martinu Slomšku pomagali ustanoviti družbo sv. Mohorja, ktera ne samo le v ožjej domovini Koroškej, ampak tudi po Štajarskem, Kranjskem in Primorskem tako blagovitno in krepko dela za sv. cerkev in avstrijsko cesarstvo.

To vse sem v duhu gledal in preiskal. Zatorej storim le-to, kamor me moje sree vleče, ako Vam jaz — Vaš sedanji viši pastir, za vse to izrekam svojo najodkritosrčnejšo zahvalo!

Zraven tega me posebno veseli, da Vam, Monsignor! morem izročiti dobrozasluženo pripoznanje sv. Očeta papeža in pristavljam posebni blagoslov: Bog vsega usmiljenja in plačevalec vsega dobrega naj Vas obvaruje, blagoslavlja in ohrani v Vašej blagovitej delavnosti!

Celovec, na dan Gospodove spremembe na gori, 6. avgusta 1887.

Jožef s. r.,
knezo-škof Krški.

Iz bele Ljubljane, prvostolnice slovenske, piše mil. knezo-škof dr. J. Missia sledeče:

Vel. č. gospod Monsignor!

Dasi nimam sreče in časti Vas, prečastiti gospod, poznati osebno, vendar me žene, da Vam za Vašo zlato mašo izrazim svoja najodkritosrčnejša voščila, da se v duhu pridružim Vaši zahvalni daritvi, katero bodele ta slovesni dan darovali Bogu, svojemu Gospodu.

Da, Bogu hvala za vse milosti, ki jih je rosil na Vas, za vse dobrate, ktere je delil drugim po Vaših rokah, za vse dobro, kar ste Vi storili z njegovo pomočjo v blagor posameznih, v blagor celih društev in, če se ozrem na Mohorjevo družbo, smem reči, kar ste Vi storili v blagor in srečo celega naroda!

Dodeli Vam milostni Bog, da delujete še mnogo let z neoslabljenimi močmi v čast božjo in si še novih zaslug pridobivate za večnost.

Želeč Vam blagoslova božjega prav posebno za slavnostno zlato mašo, sem z vsem spoštovanjem Vašemu blagorodju vdani

Jakob s. r.,
knezo-škof.

V Ljubljani 16. avgusta 1887.

(Dalje prih.)

Krušič Urban Avg. 1721—1724 kapelan v Braslovčah, 1724—1728 v Škalah, 1731—1733 pri sv. Pavlu, 1733—1754 pa farni vikarij v Grižah. ¹⁾

Mihelič Janez, „Crainburgensis“, rojen 16. maja 1741, je bil dné 21. septembra 1765 v Gradci v mašnika posvečen „ad tit. Caesarei Ferdinande“. L. 1773. je bil že tretje leto misar na Drvanji — v gradiči v fari sv. Benedikta v Slov. Goricah. ²⁾

Muscatteller Matija, „de Crainburga“, posvečen od Lavantinskega škofa Lenarta na kvaterno soboto: „Intret“ l. 1514. v subdijakona, v soboto: „Sicientes“ i. l. v dijakona, na veliko soboto i. l. pa v mašnika. ³⁾

Otava Peter, rojen v Kranji l. 1582., je bil v mašnika posvečen 5. aprila 1608. Od l. 1611. do 1622. župnik v Naklem. ⁴⁾

¹⁾ J. Orožen, III., 467.

²⁾ Knezoškofjski arhiv v Mariboru.

³⁾ Zapisnik ordinacij Lavant. škofije.

⁴⁾ A. Koblar, II., 75.

Peve Matevž, l. 1657. v mašnika posvečen, je kapelanoval v Loki sedem let, v Škalah eno leto, 1665—1669 pa pri sv. Ilji, kjer je od 1673—1680 bil tudi farni vikarij. ¹⁾

Pictor Janez, „de Crainburg“, posvečen od Lavantinskega škofa Lenarta na kvaterno soboto: „Reminiscere“ l. 1515. v subdijakona, v soboto: „Sicientes“ i. l. pa v dijakona. ²⁾

Perne Fidelis, rojen v Kranji 9. marca 1788, je bil v mašnika posvečen 18. sept. 1813. Umrl je kot župnik pri sv. Petru v Savinjski dolini 7. marca 1857. ³⁾

Pogačnik Miklavž, po l. 1717. duhovni pomočnik pri sv. Ksaverji na Stražah, potem podvikarij v Motniku, slednji čas svojega življenja pa beneficijal v Kranji. Bil je tudi spreten slikar. ⁴⁾

¹⁾ J. Orožen, V., 350.

²⁾ Zapisnik ordinacij Lavant. škofije.

³⁾ J. Orožen, III., 440.

⁴⁾ J. Orožen, II., 162.

Politični pregled.

V Ljubljani, 31. avgusta.

Notranje dežele.

V kratkem izšla bo češka brošura „V nasprotno stranko!“, ktero je po mnenju listov spisal mladočeški poslanec grof Vencelj Kaunitz. Poroča se o njej sledeče: „Važna politična brošura je to iz peresa odličnega češkega politika. Spis obsejal bo tudi zanimive nove podatke o onih Čehih, ki se protivijo iz zasobnih nagibov opozicijski misli.“

Iz Krakovega poroča se, da se bodo sešli odlični polski vodje s češkimi državnimi poslanci, da se sporazumejo in dosežejo složnost med obema narodoma, ki se je v zadnjem času rušila po čeških in polskih listih.

Vnanje države.

Stambulov posvetoval se je dlje časa z bolgarskim knezom o sestavi novega ministerstva ter mu je svetoval, naj pokliče v svoje obližje Bolgare namesto tujcev, ktere sovraži narod. Posebno je navajal med temi tajnika in pribočnika. — Francija odpoklicala je svojega zastopnika Flescha iz Sofije, ali kakor poročajo nekateri listi, dovolila mu je odpust za nedoločen čas. Naj si že bo tako ali tako, ta slučaj razjasnjuje natanko, kako hoče Francija postopati proti Bolgariji. — Nedavno povrnil se je iz Rusije bolgarski častnik. Ker ni hotel priseči novemu vladarju zvestobe, izstopiti je moral iz službe. Res je sicer, da je to edini tak slučaj, ravno tako gotovo pa je tudi, da ni cela vojna bolgarska za vse slučaje popolnoma zanesljiva Koburžanu. — Avstrija je neki že odgovorila na zadnjo okrožnico Turčije ter se odločno izjavila proti temu, da bi se ruski general Ernroth imenoval za edinega regenta v Bolgariji, ker se to ne zлага z Berolinskim dogovorom. Italija predlagala je baje, naj se Ferdinand potrdi kot knez za toliko časa, da se povoljno reši bolgarsko vprašanje. Ta predlog podpirali ste Anglija in Avstrija.

Ruski car in nemški vladar sešla se bodeta v jeseni, ko se bo car povrnil iz Danije. V ta namen določeno je mesto Gdansko, in sicer od dne 10. do 15. novembra. Namen temu shodu je baje pogloblito ta, da bodo ponovili zvezo miru med Rusijo in Nemčijo, ki preneha sredi bodočega meseca.

Iz „K. Z.“ posnamemo sledečo dogodbico, ki označuje razmerje med Rusijo in Turčijo: V dobro poučenih Petrogradskih krogih je znano, da je car s Turčijo zelo nezadovoljen in je to povedal tudi turškemu poslaniku Šakiru paši. Zadnjič bila je v taboru pri Krasnem-Selu povodom imendana najstarejša ruskega gardnega polka velika slavnost, ki se je pričela s službo božjo. Vsi navzoči bili so odkriti. Naenkrat zapazil je car turškega vojaškega pooblaščenca, da ima fez na glavi. Takoj zapovedal je velikemu knezu Vladimiru, naj opozori vojaka, da je to nedostojno. Veliki knez odposlal je takoj generalnega adjutanta k Turku, naj se odkrije ali pa zapusti službo božjo. Vojški pooblaščenec je bil zelo iznenaden ter je odšel, opravičujoč se, da je bil sicer pokrit, a roki imel je sklenjeni, kakor mu to zapoveduje njegova vera.

Socijalno-demokratska stranka nemškega državnega zbora izdala je okrožnico, v kateri se vabijo pristaši, naj se vdeležijo shoda, ki se bo vršil tokom jeseni v inozemstvu. Časa in kraja okrožnica ne navaja, da bode mogel shod mirno zborovati. — Iz Frankobroda ob Meni se poroča: Socijaldemokratskega državnega poslanca prognali so iz Frankobroda in okolice. — „Köln. Ztg.“ in „N. A. Ztg.“ objavljate vest, da dohaja vedno več vlog za povišanje žitne carine. Iz vseh delov monarhije dohajajo take prošnje trgovskega stanja.

Danskemu ministerstvu naznanila je nemška vlada, da ta ni v nikakoršni zvezi z listi in njihovimi članki, ki so napadali Danijo in zoper njo hujskali. Ta izjava pomirila in zadovoljila je danske poluradne liste, ki zatrjujejo, da trdnjavska dela na Danskem nimajo nikakega pomena, ob katerem bi se morda spodbudila Nemčija. Narod danski sam ni sovražen Nemčiji in ne bo dal nobenemu sovražniku Nemčije povoda, da bi mogel računati v slučajnem boji na podporo Danije.

Veliko pozornost zbudil je v Petrogradu članek kneza Meščerskega v njegovem listu „Graždaninu“. Ta spis glasi se mej drugim po besedah: „Zveza s Turčijo bila bi največja nesreča za Rusijo. Proč z narodom, ki ne pripozna Boga, z narodom, ki se ne zna bojevati in ki se sovražniku vdaja po stotisočih. Narod, kteremu je rodoljubje le puhla fraza, ne more biti zaveznik Rusije.“

Francosko ministerstvo naznanilo je Pariškemu županu, da bodo vsi sklepi nameravanega republikanskega shoda nepostavni in da jih bi ministerstvo tudi kot take smatralo. Vzlic temu pa hoče Pariška občina sklicati shod v nadi, da se ga bo vdeležilo nad 30.000 revolucionarnih mož iz vseh francoskih pokrajin. Mnenje je obče, da bo napravljaj ta „rudeči stranski parlament“ mnogo skrbí in sitnosti ministerstvu. — Ministerski predsednik in mnogo drugih političnih oseb odpotovalo je na počitnice v Švico, da se tam posvetujejo s Freycinetom. Radikalni listi razsajajo zoper to „zaroto“ oportunistov ter jim obetajo konec, kakoršen

so doživeli pred sto leti žirondisti. — Poskusno oboroženje v Toulouse-u ležečega vojnega oddelka pričelo se bo z dnem 31. t. m. Radikalni listi imenujejo je igračo, ki bo stala mnogo denarja. Najbolj pa seveda napadajo to oboroženje pristaši Boulanger-jevi.

V angleški spodnji zbornici naznanil je Fergusson, da je dobil angleški zastopnik na Kitajskem nalog, naj pozove kitajsko vlado, da olajša promet vsem tujim parnikom na rekah na južnem Kitajskem. Ta korak angleške vlade obrača se proti Tientsinski trgovinski pogodbi med Francijo in Kitajem, vsled ktere so imeli francoski parniki po kitajskih vodah toliko prednosti pred drugimi narodi, da ž njimi ni mogel nikdo tekmovali.

Turčija ne dá se pregovoriti od Rusije, da bi odločneje postopala proti Koburžanu. Sultan vspregel je dne 28. t. m. italijanskega odposlanika barona Blanca ter se ž njim dolgo posvetoval o bolgarskih razmerah.

Iz Afganistana poroča „Times“: Nova vstaja se je pričela na severu, ko so jo na jugu komaj deloma zadušili. Mnogo družin beži čez mejo v Indijo. Polki v Kabul prestopili bodo k Ejubu kanu.

Izvirni dopisi.

S Koroškega, 28. avgusta. (Naš škof in liberalci.) Silen krik in vik ženejo naši liberalni kričači po svojih listih proti našemu knezoškofu dr. Kahnu. Kaj pač je temu vzrok? Knezoškof dr. Kahn hoče biti vsem svojim vernim enako pravičen, to pa je nemškim liberalcem neznosno; oni hočejo, da bi vse, tudi cerkev služila njih veliko-nemškim sanjarijam. Dva velika greha očitajo nemški liberalci našemu škofu; prvič, ker je poklical par jezuitov v semenišče, in drugič pravijo, da se je vrgel Einspielerju v naročje. — Obžalovati moramo Korošci posebno to, da je celó mestni zbor Celovski šel na limanice liberalnim časniškim kričačem, ter izjavil, kakor poročajo „Freie Stimmen“, da bi bila za mesto in deželo nesreča, ako pridejo jezuiti v Celovec, ki bodo kalili dosednji mir. To izjavo so mestni očetje sprejeli s o g l a s n o. Nemški liberalci naj bi bili raje hvaležni knezoškofu, ki je na lastne stroške oskrbel zenjišče za razširjeno malo semenišče, ki bo iz svojega mnogim učencem skrbel za živež, obleko in knjige, kakor beremo v lepem pastirskem listu, kterega je sedaj tudi v slovenskem jeziku razposlal svojim vernim.

„Freie Stimmen“ pišejo dalje: Dr. Kahn, kterega smo pozdravili kot nemškega rojaka, ni izpolnil, kar smo od njega pričakovali Nemci, mar se celó očitno oglasil za slovenskega apostola Einspielerja. Ne rečemo, da bi škof ne bil imel dobre volje v začetku, toda prišlo je, česar smo se bali: Dr. Kahn je bil preslab in se ni mogel izogniti slovenskemu pritisku in se je vdal vplivu sedanji med duhovstvom vladajoči stranki in je pozabil, da na tisoče nemških katoličanov hrepeneče pričakuje besede, ki bi jih rešila more slovensko-klerikalnega gospostva (das sie vom Alpdrucke slavisch-klerikaler Herrschaft befreien sollte). — Ko bi nas Slovence na Koroškem tlačila taka mōra kakor Nemce, bi veselja vriskali. — Ti pojavi pojasnujejo drugim Slovincem, kako se nam na Koroškem godi. Pogosto se nas spominjajte in nam pomagajte v borbi za narodni obstanek. — Veselo znamenje pa je, da se vzbujajo verni Korošci nemški in slovenski, škofu v posebnih zaupnicah izražajo svojo vdanost, ter ga prosijo, naj tudi v prihodnje blagovoljno in stanovno stopa po dosedanjem potu.

Gradec, 28. avgusta. S strahom in trepetom objavlja tukajšnji nemško-liberalni list „Tagespost“, da bo menda tudi na Koroškem dovoljeno pri zemljiščnih knjigah na zahtevanje slovenski vknjiževati. „Ta naredba slovanskega pravosodnega ministra“, pravi „Tagespost“ dalje, „imela bo nepopisljive nasledke še le v bodočnosti in bo Nemcem na veliko škodo“ (res je, ker se bodo morali slovensčine nezmožni zemljejknjižni uradniki umakniti takim, ki so obeh jezikov zmožni. Vr.) „Gledé Koroške moramo pa še nekaj dostaviti: Če bi bil že kdo toliko drzen, da bi gledé Štajarske trdil, da je Pražak izdal to naredbo na oběno narodno zahtevanje, tega z ozirom na Korošce ne more reči. Tukaj si prebivalstvo prav nič ne želi uradovanja v novoslovensčini. Kajti kakor znano, novoslovensčine skoraj niti ne ume ne in če že pri ustnih obravnavah raje nemški odgovarja, je tem manj misliti, da si bo želelo jezik skoraj popolnoma neumljiv zapisan v zemljiških knjigah.“

Slovenski Korošci, ako Vam čas dopušča, postavijo naj eden ali drugi odločen ugovor tem zgoraj navedenim nesramnim lažem in podpišite ga potem tisoč in tisočkrat ter objavite v kakem slovenskem listu. Prepričan sem, da Vam ne bo noben slovenski list za to prostora odrekel. Svet naj zvé, da si Vi tudi želite, da se pri sodnji z Vami po domače govori, v jeziku, ki ste se ga naučili v naročji ljube matere! To seveda, morajo potem tudi uradniki pri Vas službe dobiti, ki so rojeni Slovenci in slovensčino znajo že iz očetove hiše in ne iz ponemčene šole, ki ne bodo tatí, ki je zarad ukradenega lubja zatožen, izpraševali, če je res „vola“ ukradel. Če so laži „Tagespoštine“ le količkaj opravičene, bi vtegnile to podlago imeti, da slovensko priprosto ljudstvo res ne razume uradnika, ki s pomočjo besedujaka tolče slovensčino; in to za to ne, ker uradnik ne zná slovenski.

Tudi priprost nemški Korošec bi ne razumel slovenskega briča, ki bi prišel k njemu s kakim aktom in bi ga morebiti tako-le nagovoril: „Tu, Korošer, mus plačten davk fufcen goldinar, oder krava beknemen“. Vidite, v takem smislu občujejo nemški uradniki s slovenskimi Korošci. Ali je čudo potem, če se tu ali tam morda res kdo oglasi, ki zná nemški, in kteremu se uradnik smili, češ, naj le nemški govori, ga bo že razumel. Naj se Vam pa dajo uradniki, sinovi, ki so se med Vami rodili, pa bodete videli, kako lahko da se uraduje v domačem jeziku. Sploh pa, če bi Vam tudi čas ali okoliščine ne dopuščale, da zavrnete „Tagespošte“ laži, ima jo svet že leta in leta tiskano v koledarji družbe sv. Mohorja, kjer je podpisana od tritisoč udov družbe sv. Mohorja, ki vsi beró slovenske knjige, ki so tiskane prav v tisti novoslovensčini, ktera se studi „Tagespoštnim“ prijateljem, in o kateri vedno trdi, da je ne razumete. Protidokaz imamo toraj brez ugovora, da je njena trditev o novoslovensčini bosa. Treba je dokazati le še gledé vpeljave slovensčine v urade, da se to zgodi po Vaši vroči želji. Možje slovenskega Korotana, ki ste nedavno tako sijajno pokazali svetu ob Einspielerjevi slovesnosti, da ste probujeni, da spoštujete slovensčino, ki Vam je materini jezik, pokažite, da so Vam svete tudi pravice, ktere Vam nevošljivi in sebični sosed odteza. Potegnite se za svoje, pravico imate za to in nihče je Vam ne smé kratiti!

Gradec, 25. avgusta. (Ljudje so še vedno grozno neumni!) (Konec.) Ko je bila tretjič pri njem, povabila ga je zopet v klet kopat, kjer je izkopal tri srebrne stare dvajsetice. Babnica mu reče, naj jih v žep spravi in tako dolgo vedno pri sebi nosi, da „pride pravi čas“. V postu letos zopet pride, in gresta s kmetom v klet kopat, kjer se kmetu zopet nekaj „cekinov“ pod matiko zasveti. Ženska mu jih pusti za lastnino proti oblubi, da jih ne bo nikomur kazal in vedno v ruti zavezane saboj nosil. Tolaži ga, naj le bo prepričan, da je zaklad vedno bližje površja. Na cvetno nedeljo je bila poslednjič pri njem; dobila je 150 gld. ter je rekla: „No, sedaj je pa stvar dognana; duša je rešena, Kogler in njegova žena sta obvarovana velike nesreče, ravno tako tudi njuna domačija. Ob polni luni dvignil se bo zaklad sam tako blizo vrh zemlje, da ga bo Kogler lahko kar z rokama prijel in ogrénil.“ „Saj je tudi že skrajni čas“, pravi Kogler, „kajti vse sem dal, kar sem imel in že sosedom sem veliko dolžan“.

Ženska gré in — ni je bilo več blizo. Mesto nje pride pa sosed, ki mu je bil za malo časa 700 gld. posodil, češ, prijatelj, povrni mi, potrebujem. Kogler denarja nima, ker pa misli, da mora blizo 1600 gld. v skrinji biti, kamor je „coprnica“ v njegovi navzočnosti denar v papir zavit spravljala, dá si napraviti nov ključ. Ob enem pokliče pa dva moža kot prič. Ko odpró skrinjo, najdejo v njej štiri zavitke praznega papirja, ki je imel vso drugo podobo, kakor pa oni, v kterega je pred njegovimi očmi ženska denar zavijala. Ob vlaganji v skrinjo je vselej polni zavitek s praznim papirjem pod belo ruto zamenila in polni zavitek spravila. Koglerju se je v glavi grozno posvetilo. Na to mož seže v žep po „cekin“ in po „stare dvajsetice“ in tudi tukaj se je pokazalo sleparstvo. „Cekini“ so bile čisto navadne „marke“ in „dvajsetice“ pa posrebrnjeni stari kupreni krajecarji po „dva stara“, tisti, ki so imeli napis „2 KREUZER“.

Kogler je bil berač v pravem pomenu besede. Sosedje upniki so zahtevali svoj denar in „gruntec“ je šel na boben. Gosposka je o tej goljufiji tudi zvedela in žandarji jeli so za „coprnice“ stikati.

gospodov malo — in sklep je storjen: čemu bi imeli in uživali le nekteri? Zemlja je za vse — vsem bodi tudi njen plod — premoženje mora biti skupno. Bogatino naj se vzame in razdeli med vse enako. Taki in enaki so nazori, ki se dandanes širijo po bliskovo med tisoči in tisoči delavcev. Grozni sad, ki začenja iz tega zoreti, pojasnil sem deloma že poprej — ali to je pač še le pričetek bolečin — strah je človeka, ko pomisli, kaj utegne še priti, ako človeška družba ne najde, ali bolj prav, ne sprejme pravega, in sicer edino pravega zdravila, ki jej res more pomagati. Tu ne koristijo niti izjemne postave, niti drugi zakoni, ki skušajo delavce varovati pred krivico, skrbeti zanje v starosti ali onemoglosti.

Edino zdravilo je — versko prepričanje. Dajte ljudem vero, in gospod bode pravičen delavcu, več ne tiran, ampak dober oče. Dajte ljudem vero — in delavec ne bode več jeze polno orodje, ki hlepi le po maščevanju, ampak vedel bode, da mu je delo dolžnost, da mu trud prinese večno plačilo, da mu tudi prestano krivico Bog poplača z nevenljivo slavo. Delal bode pridno, živel varčno, trpel vdano — in zginila je vsaka nevarnost anarhizma.

In preljudi, tu je zopet neizmerne pomena katoliška družba rokodelskih pomočnikov: kajti ravno ona pred vsem skrbi za dober pouk v večnih resnicah, ravno ona poučuje svoje ude, da je prava sreča v pridnem delu, v pokorščini, zvestobi itd. Katoliške družbe nekako tesneje vežejo mojstre s pomočniki, te zopet z učenci, saj vedno uče svoje ude dotične dolžnosti. Katoliške družbe priporočajo varčnost, zabranjujejo po možnosti pohlep po nespametnem razveseljevanju — toraj odstranjujejo nevarnost, da bi se delavci-pomočniki prizadevali krivičnim potom prisvojiti si premoženja. Katoliške družbe so pač tudi v zvezi med seboj, tvorijo tako rekoč eno samo veliko družbo, so toraj res mednarodna zveza — toda zveza je očitna, poštena, plemenita, ki napoveduje vojsko vsacemu neredu.

Zato smelo trdim, da zoper anarhizem in druge pogubne izrastke današnje družbe med rokodelci ni boljšega pomočka, nego katoliška društva rokodelskih pomočnikov — nemogoče je, da bi bil dober ud kakove katoliške družbe kedaj anarhist.

Jasno je toraj, da imajo katoliške družbe res velik pomen, bodisi gledé posameznih udov, bodisi gledé človeštva sploh. One vzgojajo dobre mojstre, ki bodo vrli očetje polni krščanskega prepričanja, toraj vrli državljani, koristni udje družbe človeške. Kako važno je to! Katoliške družbe tla podkopavajo onim groznim družbam, ki glojejo na mozgu današnjega človeštva ter ravno radi tega preté z obnim poginom.

Vsakdo mora pač sprevideti, da imamo vzroka dovolj veseliti se, da ima Ljubljana ravno tako družbo, ki že toliko let tako plodonosno deluje, tembolj pa, ker je dobila celó lastni dom, da bode toraj svoje delovanje razvila lahko še veliko blagodejnejše, nego doslej. Želim le, da bi se te prekristne družbe oklenili vsi rokodelski pomočniki — saj jim podaja toliko koristi — želim srčno, da bi se priljubila zlasti vsem mojstrom, ki naj prigovarjajo svojim pomočnikom, da postanejo udje našega društva. Želim iz celega srca, da bi jej ostali zvesti njeni podporniki in dobrotniki, da bi dobila vedno več novih.

Ti pa, od kogar pride vsak dober dar, Ti rōsi nad Ljubljansko in vse druge katoliške družbe svoj

obilni blagoslov, da rastejo, se razvita in delujejo na čast, blagor in srečo človeško še poznim rodovom!

(Dalje prih.)

Einspielerjeva slavnost.

(Dalje)

Ker mi je znano, da koroški Slovenci ljubijo pesmi, zato naj bo zraven za to priliko prirejene pesmi: „Prisega Rožanke“ ponatisnena tudi Virkova pesem: „Slava Slovincem“.

Pesem: „Prisega Rožanke“ besede pl. Kleinmayrja, je deklamovala domača dekle Lenka Pakova; pesem slōve:

Prisega Rožanke.

V deželi Gorotana,
Kranjca in Štajerca,
Med Goričani in Primorci,
Sem Slovenka jaz doma.

Tam, kjer teče bistra Drava,
Kjer v dolini vije se,
Tam, kjer vlada misel prava,
Slavske deklice živé.

Zvesto ljubim domovino,
V kateri sem rodila se,
Kraja drazega ne zabim,
Kjer mi zibka tekla je.

Kjer igrala sem se z brati,
Po ledini travnika,
Kjer v nedolžnem sem veselji,
Mlade evetke trgala.

Kak prijazno, kak prelepo,
Se mi vse domače zdi,
Kak prijetno, kak veselo,
Je v domači zemljici.

Saj le v družbi domačinov
Je prijateljstvo doma,
In v slovensko srce moje,
Samo glas domači zna.

Toraj le za reč domačo,
Za slovensko reč živim,
Tuje robe, tuje šege,
Si nikoli ne želim.

Jaz le prava sem Slovenka,
Ki mi tujstvo tuje je,
V tugi in veselji pojem,
Krasne pesmi narodne.

Jaz živela bom po šegi,
Ki Slovincem lastna je,
Bom prijazna, gostoljubna,
Zvesto imela bom sree.

Domovino bom ljubila,
Drag mi bode Slave dom,
Pozabiti ga ne morem,
Pozabila ga ne bom.

Toraj bratje, duše mile!
S slovom, djanjem vsi za dom!
Kličejo nas slavne Vile
V kolo k bratom Slavjanom!

Zdravica slovanski vzajemnosti, ki je sledila tej pesmi, je potrdila njene besede. — Nato naznani gosp. Vekoslav Legat gostom, da je gosp. zlatomašniku došlo sila veliko častitanje po telegrafu in pošti; telegramov in pisem je blizo 300 in sicer iz vseh pokrajin slovenskih, s Hrvaškega, iz Čehov, iz nemške Koroške in Štajarske, z Dunaja itd. — Vse to spričuje, da se je ta dan s zlatomašnikom radoval ves slovenski svet s svojimi brati in tudi pravičnimi Nemci.

Za sklep je sledila prosta zabava, raznovrstne napitnice vzbujajoče posebno koroške Slovence na delo. — Proti večeru so se zopet pomikali ne številni vozovi iz Sveč na vse strani, posebno mnogo proti Celovcu, le zlatomašnik je ostal s svojimi sorodniki v Svečah ter se z njimi na tistem radoval svojega zlatega dné.

Tako se je prelepa slovesnost vsestransko izvršila v najlepšem redu v veliko radost gospodu zlatomašniku, na čast slavnostnemu odboru in na slavo slovenskemu narodu.

Škofje častitajo pismo zlatomašniku.

Vesel je bil zlate maše dan v Svečah za vse pričujoče, a ne samo zanje; kajti z njimi so se isti dan radovali tudi drugi rojaki; ne-le priprosti kmetje, ki z veseljem in pridom prebirajo njegov „Mir“; tudi gospōda, tudi najviša gospōda se je ta dan radovala s zlatomašnikom — tudi škofje so častitali

zlatomašniku pismo. Da Slovenci vemo, kako tudi škofje časté gosp. Einspielerja, sledé tukaj tri pisma domačega krškega knezo-škofa, Ljubljanskega in škofa iz Djakova.

Prevzvišeni knezo-škof krški dr. I. Kahn piše gospodu zlatomašniku:

Monsignor!

Visokorodni gospod zlatomašnik!

Ljubi gospod profesor!

21. avgusta t. l. obhajate, monsignor! petdesetletni jubilej svojega mašništva, to je milost Gospoda, ki ne doide veliko duhovnikom. Vi gledate nazaj na 50 let, v katerih ste kot duhovnik delali trudapolno, mnogostransko in z obilnim blagoslovom.

Z Vami pogledujem tudi jaz nazaj in preiskujem minulih 50 let Vašega duhovniškega delovanja. Na vseh mestih, kamor Vas je poklicala božja previdnost, ali Vaš viši pastir, ali zaupanje ljudstva, povsod ste kot za dušni blagor vnet duhovnik in zvest domoljub čutili, delali in se obnašali.

Velik del Vašega duhovniškega življenja in delovanja je pretekel v tem, da ste poučevali in odgojevali učečo se mladino. Zares! Blagosrēna voščila onih, katerim ste besedo večne resnice oznanovali, kruh večnega življenja lomili, spremljajo svojega dušnega pastirja, svojega učitelja k sv. daritvi, katero boste v zahvalo za toliko prejetih dobrot in milosti Bogu Gospodu darovali na dan svoje zlate maše.

Pa vendar Vi ste spoznali potrebe sedanjih časov in ste, kar ni bilo prav za prav Vaša dolžnost, tudi kot nevtrudljiv pisatelj in dolgoleten vrednik mnogovrstno in obširno delali in se péhali.

Ta Vaša delavnost je več ko polstoletja pred vsem stala v službi sv. cerkve in avstrijskega cesarstva, potem tudi v službi ožje domovine. Čast božja in sv. cerkve, zveličanje neumrljivih duš, sreča Avstrije in naše staroslavne cesarske hiše, blagostanje koroške dečele, razcvetanje slovenskega naroda, ki Vas šteje med svoje najodličnejše in najzlahtnejše zagovornike in rojake, — to so bili nameni in smotri, za ktere ste Vi delali celih petdeset let!

Za te zveste in visoke namene ste Vi, Monsignor! darovali svoje dušne in telesne moči, za njé ste se Vi trudili celo polstoletje, in marsiktero sitnobo in grenkost pretrpeli.

Vi ste apostolskemu škofu Martinu Slomšku pomagali ustanoviti družbo sv. Mohorja, ktera ne samo le v ožji domovini Koroške, ampak tudi po Štajarskem, Kranjskem in Primorskem tako blagovitno in krepko dela za sv. cerkev in avstrijsko cesarstvo.

To vse sem v duhu gledal in preiskal. Zatorej storim le-to, kamor me moje sree vleče, ako Vam jaz — Vaš sedanji viši pastir, za vse to izrekam svojo najodkritosrēnejšo zahvalo!

Zraven tega me posebno veseli, da Vam, Monsignor! morem izročiti dobrozaslužno pripoznanje sv. Očeta papeža in pristavljam posebni blagoslov: Bog vsega usmiljenja in plačevalec vsega dobrega naj Vas obvaruje, blagoslavlja in ohrani v Vašej blagovitej delavnosti!

Celovec, na dan Gospodove spremembe na gori,
6. avgusta 1887.

Jožef s. r.,
knezo-škof Krški.

Iz bele Ljubljane, prvostolnice slovenske, piše mil. knezo-škof dr. J. Missia sledeče:

Vel. č. gospod Monsignor!

Dasi nimam sreče in časti Vas, prečastiti gospod, poznati osebno, vendar me žene, da Vam za Vašo zlato mašo izrazim svoja najodkritosrēnejša voščila, da se v duhu pridružim Vaši zahvalni daritvi, katero bode ta slovesni dan darovali Bogu, svojemu Gospodu.

Da, Bogu hvala za vse milosti, ki jih je rosil na Vas, za vse dobrote, ktere je delil drugim po Vaših rokah, za vse dobro, kar ste Vi storili z njegovo pomočjo v blagor posameznih, v blagor celih društev in, če se ozrem na Mohorjevo družbo, smem reči, kar ste Vi storili v blagor in srečo celega naroda!

Dodeli Vam milostni Bog, da delujete še mnogo let z neoslabljenimi močmi v čast božjo in si še novih zaslug pridobivate za večnost.

Želeč Vam blagoslova božjega prav posebno za slavnostno zlato mašo, sem z vsem spoštovanjem Vašemu blagorodju vdani

Jakob s. r.,
knezo-škof.

V Ljubljani 16. avgusta 1887.

(Dalje prih.)

Krušič Urban Avg. 1721—1724 kapelan v Braslovčah, 1724—1728 v Škalah, 1731—1733 pri sv. Pavlu, 1733—1754 pa farni vikarij v Grižah. ¹⁾

Mihelič Janez, „Crainburgensis“, rojen 16. maja 1741, je bil dné 21. septembra 1765 v Gradei v mašnika posvečen „ad tit. Caesarei Ferdinande“. L. 1773. je bil že tretje leto misar na Drvanji — v gradiči v fari sv. Benedikta v Slov. Goricah. ²⁾

Muscateller Matija, „de Crainburga“, posvečen od Lavantinskega škofa Lenarta na kvaterno soboto: „Intret“ l. 1514. v subdijakona, v soboto: „Sicientes“ i. l. v dijakona, na veliko soboto i. l. pa v mašnika. ³⁾

Otava Peter, rojen v Kranji l. 1582., je bil v mašnika posvečen 5. aprila 1608. Od l. 1611. do 1622. župnik v Naklem. ⁴⁾

¹⁾ J. Orožen, III., 467.

²⁾ Knezoškofjski arhiv v Mariboru.

³⁾ Zapisnik ordinacij Lavant. škofje.

⁴⁾ A. Koblar, II., 75.

Pevc Matevž, l. 1657. v mašnika posvečen, je kapelanoval v Loki sedem let, v Škalah eno leto, 1665—1669 pa pri sv. Ilji, kjer je od 1673—1680 bil tudi farni vikarij. ¹⁾

Pictor Janez, „de Crainburg“, posvečen od Lavantinskega škofa Lenarta na kvaterno soboto: „Reminiscere“ l. 1515. v subdijakona, v soboto: „Sicientes“ i. l. pa v dijakona. ²⁾

Perne Fidelis, rojen v Kranji 9. marca 1788, je bil v mašnika posvečen 18. sept. 1813. Umrl je kot župnik pri sv. Petru v Savinjski dolini 7. marca 1857. ³⁾

Pogačnik Miklavž, po l. 1717. duhovni pomočnik pri sv. Ksaverji na Stražah, potem podvikarij v Motniku, slednji čas svojega življenja pa beneficijat v Kranji. Bil je tudi spreten slikar. ⁴⁾

¹⁾ J. Orožen, V., 350.

²⁾ Zapisnik ordinacij Lavant. škofje.

³⁾ J. Orožen, III., 440.

⁴⁾ J. Orožen, II., 102.

Politični pregled.

V Ljubljani, 31. avgusta.

Notranje dežele.

V kratkem izšla bo češka brošura „V nasprotju stranko!“, ktero je po mnenju listov spisal mladočeški poslanec grof Vencelj Kaunitz. Poroča se o njej sledeče: „Važna politična brošura je to iz peresa odličnega češkega politika. Spis obseza bo tudi zanimive nove podatke o onih Čehih, ki se protivijo iz zasobnih nagibov opozicijski misli.“

Iz Krakovega poroča se, da se bodo sešli odlični polski vodje s češkimi državnimi poslanci, da se sporazumejo in dosežejo složnost med obema narodoma, ki se je v zadnjem času rušila po čeških in polskih listih.

Vnanje države.

Stambulov posvetoval se je dlje časa z *bolgarskim* knezom o sestavi novega ministerstva ter mu je svetoval, naj pokliče v svoje obližje Bolgare namesto tujcev, ktere sovraži narod. Posebno je navajal med temi tajnika in pribočnika. — Francija odpoklicala je svojega zastopnika Flescha iz Sofije, ali kakor poročajo nekateri listi, dovolila mu je odpust za nedoločen čas. Naj si že bo tako ali tako, ta slučaj razjasnuje natanko, kako hoče Francija postopati proti Bolgariji. — Nedavno povrnil se je iz Rusije bolgarski častnik. Ker ni hotel priseči novemu vladarju zvestobe, izstopiti je moral iz službe. Res je sicer, da je to edini tak slučaj, ravno tako gotovo pa je tudi, da ni cela vojna bolgarska za vse slučaje popolnoma zanesljiva Koburžanu. — Avstrija je neki že odgovorila na zadnjo okrožnico Turčije ter se odločno izjavila proti temu, da bi se ruski general Ernroth imenoval za edinega regenta v Bolgariji, ker se to ne zлага z Berolinskim dogovorom. Italija predlagala je baje, naj se Ferdinand potrdi kot knez za toliko časa, da se je dovoljno reši bolgarsko vprašanje. Ta predlog podpirali ste Anglija in Avstrija.

Ruski car in nemški vladar sešla se bodeta v jeseni, ko se bo car povrnil iz Danije. V ta namen določeno je mesto Gdansk, in sicer od dne 10. do 15. novembra. Namen temu shodu je baje poglavito ta, da bodo ponovili zvezo miru med Rusijo in Nemčijo, ki preneha sredi bodočega meseca.

Iz „K. Z.“ posnamemo sledečo dogodbico, ki označuje razmerje med Rusijo in Turčijo: V dobro poučenih Petrogradskih krogih je znano, da je car s Turčijo zelo nezadovoljen in je to povedal tudi turškemu poslaniku Šakiru paši. Zadnjič bila je v taboru pri Krasnem-Selu povodom imendana najstarejša ruskega gardnega polka velika slavnost, ki se je pričela s službo božjo. Vsi navzoči bili so odkriti. Naenkrat zapazil je car turškega vojaškega pooblaščenca, da ima fez na glavi. Takoj zapovedal je velikemu knezu Vladimiru, naj opozori vojaka, da je to nedostojno. Veliki knez odposlal je takoj generalnega adjutanta k Turku, naj se odkrije ali pa zapusti službo božjo. Vojaki pooblaščenec je bil zelo iznenaden ter je odšel, opravičujoč se, da je bil sicer pokrit, a roki imel je sklenjeni, kakor mu to zapoveduje njegova vera.

Socijalno-demokratična stranka nemškega državnega zbora izdala je okrožnico, v kateri se vabijo pristaši, naj se vdeležé shoda, ki se bo vršil tekom jeseni v inozemstvu. Časa in kraja okrožnica ne navaja, da bode mogel shod mirno zborovati. — Iz Frankobroda ob Meni se poroča: Socijaldemokratičnega državnega poslanca prgnali so iz Frankobroda in okolice. — „Köln. Ztg.“ in „N. A. Ztg.“ objavljate vest, da dohaja vedno več vlog za povišanje žitne carine. Iz vseh delov monarhije dohajajo take prošnje trgovskega stanú.

Danskemu ministerstvu naznanila je nemška vlada, da ta ni v nikakoršni zvezi z listi in njihovimi članki, ki so napadali Danijo in zoper njo hujskali. Ta izjava pomirila in zadovolila je danske poluradne liste, ki zatrjujejo, da trdnjavski dela na Danskem nimajo nikakega pomena, ob katerem bi se morda spodbudila Nemčija. Narod danski sam ni sovražen Nemčiji in ne bo dal nobenemu sovražniku Nemčije povoda, da bi mogel računati v slučajnem boju na podporo Danije.

Veliko pozornost zbudil je v Petrogradu članek kneza Meščerskega v njegovem listu „Graždaninu“. Ta spis glasi se mej drugim po besedah: „Zveza s Francijo bila bi največja nesreča za Rusijo. Proč z narodom, ki ne pripoznava Boga, z narodom, ki se ne zna bojevati in ki se sovražniku vdaja po stotisočih. Narod, kteremu je rodoljubje le puhla fraza, ne more biti zaveznik Rusije.“

Francosko ministerstvo naznanilo je Pariškemu županu, da bodo vsi sklepi nameravanega republikanskega shoda nepostavni in da jih bi ministerstvo tudi kot take smatralo. Vzlic temu pa boče Pariška občina sklicati shod v nadi, da se ga bo vdeležilo nad 30.000 revolucionarnih mož iz vseh francoskih pokrajin. Mnenje je obče, da bo napravljaj ta „rudeči stranski parlament“ mnogo skrbi in sitnosti ministerstvu. — Ministerski predsednik in mnogo drugih političnih oseb odpotovalo je na počitnice v Švico, da se tam posvetujejo s Freycinetom. Radikalni listi razsajajo zoper to „zaroto“ oportunistov ter jim obetajo konec, kakoršen

so doživeli pred sto leti žirondisti. — Poskusno oboroženje v Toulouse-u ležečega vojnega oddelka pričelo se bo z dnem 31. t. m. Radikalni listi imenujejo je igračo, ki bo stala mnogo denarja. Najbolj pa seveda napadajo to oboroženje pristaši Boulanger-jevi.

V angleški spodnji zbornici naznanil je Fergusson, da je dobil angleški zastopnik na Kitajskem nalog, naj pozove kitajsko vladu, da olajša promet vsem tujim parnikom na rekah na južnem Kitajskem. Ta korak angleške vlade obrača se proti Tientsinski trgovinski pogodbi med Francijo in Kitajskim, vsled ktere so imeli francoski parniki po kitajskih vodah toliko prednosti pred drugimi narodi, da ž njimi ni mogel nikdo tekmovali.

Turčija ne dá se pregovoriti od Rusije, da bi odločneje postopala proti Koburžanu. Sultan vsprejel je dne 28. t. m. italijanskega odposlanika barona Blanca ter se ž njim dolgo posvetoval o bolgarskih razmerah.

Iz Afganistana poroča „Times“: Nova vstaja se je pričela na severu, ko so jo na jugu komaj deloma zadušili. Mnogo družin beži čez mejo v Indijo. Polki v Kabul prestopili bodo k Ejubu kanu.

Izvirni dopisi.

S Koroškega, 28. avgusta. (Naš škof in liberalci.) Silen krik in vik ženejo naši liberalni kričači po svojih listih proti našemu knezoškofu dr. Kahnu. Kaj pač je temu vzrok? Knezoškof dr. Kahn hoče biti vsem svojim vernim enako pravičen, to pa je nemškim liberalcem neznosno; oni hočejo, da bi vse, tudi cerkev služila njih veliko-nemškim sanjarijam. Dva velika greha očitajo nemški liberalci našemu škofu; prvič, ker je poklical par jezuitov v semenišče, in drugič pravijo, da se je vrgel Einspielerju v naročje. — Obžalovati moramo Korošci posebno to, da je celó mestni zbor Celovski šel na limanice liberalnim časniškim kričačem, ter izjavil, kakor poročajo „Freie Stimmen“, da bi bila za mesto in deželo nesreča, ako pridejo jezuiti v Celovec, ki bodo kalili dosedanjí mir. To izjavo so mestni očetje sprejeli s o g l a s n o. Nemški liberalci naj bi bili raje hvaležni knezoškofu, ki je na lastne stroške oskrbel zemljišče za razširjeno malo semenišče, ki bo iz svojega mnogim učencem skrbel za živež, obleko in knjige, kakor beremo v lepem pastirskem listu, ktereja je sedaj tudi v slovenskem jeziku razposlal svojim vernim.

„Freie Stimmen“ pišejo dalje: Dr. Kahn, ktereja smo pozdravili kot nemškega rojaka, ni izpolnil, kar smo od njega pričakovali Nemci, mar se celó očitno oglašil za slovenskega apostola Einspielerja. Ne rečemo, da bi škof ne bil imel dobre volje v začetku, toda prišlo je, česar smo se bali: Dr. Kahn je bil preslab in se ni mogel izogniti slovenskemu pritisku in se je vdál vplivu sedanji med duhovstvom vladajoči stranki in je pozabil, da na tisoče nemških katoličanov hrepeneče pričakuje besede, ki bi jih rešila móre slovensko-klerikalnega gospostva (das sie vom Alpdrucke slavisch-klerikaler Herrschaft befreien sollte). — Ko bi nas Slovence na Koroškem tlačila taka móra kakor Nemce, bi veselja vriskali. — Ti pojavi pojasnujejo drugim Slovincem, kako se nam na Koroškem godí. Pogosto se nas spominjajte in nam pomagajte v borbi za narodni obstanek. — Veselo znamenje pa je, da se vzbujajo verni Korošci nemški in slovenski, škofu v posebnih zaupnicah izražajo svojo vdanost, ter ga prosijo, naj tudi v prihodnje blagovoljno in stanovito stopa po dosedanjem potu.

Gradec, 28. avgusta. S strahom in trepetom objavlja tukajšnji nemško-liberalni list „Tagespost“, da bo menda tudi na Koroškem dovoljeno pri zemljiščnih knjigah na zahtevanje slovenski vknjiževati. „Ta naredba slovanskega pravosodnega ministra“, pravi „Tagespost“ dalje, „imela bo nepopisljive posledke še le v bodočnosti in bo Nemcem na veliko škodo“ (res je, ker se bodo morali slovenščine nezmožni zemljejknjižni uradniki umakniti takim, ki so obeh jezikov zmožni. Vr.) „Gledé Koroške moramo pa še nekaj dostaviti: Če bi bil že kdo toliko drzen, da bi gledé Štajarske trdil, da je Pražak izdal to naredbo na občno narodno zahtevanje, tega z ozirom na Korošce ne more reči. Tukaj si prebivalstvo prav nič ne želi uradovanja v novoslovenščini. Kajti kakor znano, novoslovenščine skoraj niti ne ume ne in če že pri ustnih obravnavah raje nemški odgovarja, je tem manj misliti, da si bo želelo jezik skoraj popolnoma nemumljiv zapisan v zemljiških knjigah.“

Slovenski Korošci, ako Vam čas dopušča, postaví naj eden ali drugi odločen ugovor tem zgoraj navedenim nesramnim lažem in podpišite ga potem tisoč in tisočkrat ter objavite v kakem slovenskem listu. Prepričan sem, da Vam ne bo noben slovenski list za to prostora odrekel. Svet naj zvé, da si Vi tudi želite, da se pri sodnji z Vami po domače govori, v jeziku, ki ste se ga naučili v naročji ljube matere! To seveda, morajo potem tudi uradniki pri Vas službe dobiti, ki so rojeni Slovenci in slovenščino znajo že iz očetove hiše in ne iz ponemčene šole, ki ne bodo tatù, ki je zarad ukradenega ljubja zatožen, izpraševali, če je res „vola“ ukradel. Če so laži „Tagespoštine“ le količkaj opravičene, bi vtegnile to podlago imeti, da slovensko priprosto ljudstvo res ne razume uradnika, ki s pomočjo besednjaka tolče slovenščino; in to za to ne, ker uradnik ne zná slovenski.

Tudi priprost nemški Korošec bi ne razumel slovenskega briča, ki bi prišel k njemu s kakim aktom in bi ga morebiti tako-le nagovoril: „Tu, Korošer, mus plačten davk fufcen goldinar, oder krava beknemen“. Vidite, v takem smislu občejuje nemški uradniki s slovenskimi Korošci. Ali je čudo potem, če se tù ali tam morda res kdo oglasi, ki zná nemški, in kteremu se uradnik smili, češ, naj le nemški govori, ga bo že razumel. Naj se Vam pa dajo uradniki, sinovi, ki so se med Vami rodili, pa bodele videli, kako lahko da se uraduje v domačem jeziku. Sploh pa, če bi Vam tudi čas ali okoliščine ne dopuščale, da zavrnete „Tagespošte“ laži, ima jo svet že leta in leta tiskano v koledarji družbe sv. Mohorja, kjer je podpisana od tritisoč udov družbe sv. Mohorja, ki vsi beró slovenske knjige, ki so tiskane prav v tisti novoslovenščini, ktera se studi „Tagespoštnim“ prijateljem, in o kteri vedno trdi, da je ne razumete. Protidokaz imamo toraj brez ugovora, da je njena trditev o novoslovenščini bosa. Treba je dokazati le še gledé vpeljave slovenščine v urade, da se to zgodi po Vaši vroči želji. Možje slovenskega Korotana, ki ste nedavno tako sijajno pokazali svetu ob Einspielerjevi slovesnosti, da ste probujeni, da spoštujete slovenščino, ki Vam je materini jezik, pokažite, da so Vam svete tudi pravice, ktere Vam nevošljivi in sebični sosed odteza. Potegnite se za svoje, pravico imate za to in nihče je Vam ne smé kratiti!

Gradec, 25. avgusta. (Ljudje so še vedno grozno neumni!) (Konec.) Ko je bila tretjič pri njem, povabila ga je zopet v klet kopat, kjer je izkopal tri srebrne stare dvajsetice. Babnica mu reče, naj jih v žep spravi in tako dolgo vedno pri sebi nosi, da „pride pravi čas“. V postu letos zopet pride, in gresta s kmetom v klet kopat, kjer se kmetu zopet nekaj „cekinov“ pod matiko zasveti. Ženska mu jih pusti za lastnino proti obljudi, da jih ne bo nikomur kazal in vedno v ruti zavezane saboj nosil. Tolaži ga, naj le bo prepričan, da je zaklad vedno bližej površja. Na cvetno nedeljo je bila poslednjič pri njem; dobila je 150 gld. ter je rekla: „No, sedaj je pa stvar dognana; duša je rešena, Kogler in njegova žena sta obvarovana velike nesreče, ravno tako tudi njuna domačija. Ob polni luni dvignil se bo zaklad sam tako blizo vrh zemlje, da ga bo Kogler lahko kar z rokama prijel in ogrénil.“ „Saj je tudi že skrajni čas“, pravi Kogler, „kajti vse sem dal, kar sem imel in že sosedom sem veliko dolžan“.

Ženska gré in — ni je bilo več blizo. Mesto nje pride pa sosed, ki mu je bil za malo časa 700 gld. posodil, češ, prijatelj, povrni mi, potrebujem. Kogler denarja nima, ker pa misli, da mora blizo 1600 gld. v skrinji biti, kamor je „coprnica“ v njegovi navzočnosti denar v papir zavit spravljala, dá si napraviti nov ključ. Ob enem pokliče pa dva moža kot prič. Ko odpró skrinjo, najdejo v njej štiri zavitke praznega papirja, ki je imel vso drugo podobo, kakor pa oni, v ktereja je pred njegovimi očmi ženska denar zavijala. Ob vlaganji v skrinjo je vselej polni zavitek s praznim papirjem pod belo ruto zamenila in polni zavitek spravila. Koglerju se je v glavi grozno posvetilo. Na to mož seže v žep po „ekine“ in po „stare dvajsetice“ in tudi tukaj se je pokazalo sleparstvo. „Cekini“ so bile čisto navadne „marke“ in „dvajsetice“ pa posrebrni stari kupreni krajcarji po „dva stara“, tisti, ki so imeli napis „2 KREUZER“.

Kogler je bil berač v pravem pomenu besede. Sosedje upniki so zahtevali svoj denar in „gruntec“ je šel na boben. Gosposka je o tej goljufiji tudi zvedela in žandarji jeli so za „coprnice“ stikati.

Eno so zasačili dné 10. maja v Semmeringu pri Dunaji kot 50letno Barbo Trost, drugo pa 14. junija v Admontu kot 30letno M. Steiner. Obe ste ciganki in omoženi ter se poleg coprnije za potranski zaslužek tudi z godbo vkvarjate, in to posebno, kedar ni nikjer prilike za goljufije. No, kaj se če, vse je dobro, kar človek zna, kajti danes lahko vse prav pride, če ne prej, pa čez sedem let.

Marija Steiner je tista „coprnica“, ki je bila v drugič, in Trost pa ona, ki je bila kot tretja pri Koglerji. Kdo je bila prva, ni znano. Barba Trost mu je vsega skupaj 2250 glđ. izmuzala. Steiner je naučila Trostovko, kako naj kmeta skube, za kar ji je morala poslednja 400 glđ. dati. Steiner ga sama ni hodila goljufat, ker je imela zdatno važneje opravke. Porotniki so obe „coprnici“ spoznali krivima, ter je na to sodnija obsodila Barbo Trost na 8 let, Marijo Steiner pa na 6 let hude ječe in navrgla vsaki na mesec po enkrat trdo ležišče. Trost pride po končani kazni v posilno delavnico, Steiner pa pod policijsko nadzorstvo.

Gradec, 30. avgusta. (Vrli Slovenec.) V soboto zvečer ob 6. uri padla je nad Ferdinandovim mostom sedemletna deklica perice Regar v Muro. Velika voda zanesla je otroka takoj na sredo struge, kjer bi bila deklica izvestno vtonila, ko bi ji ne bil prihitel na pomoč kovaški pomočnik Franc Rebec. Ko vidi otroka sredi velike vode, skoči sam noter, plava na sredo, kjer zgrabi že nezvestnega dekleta, da jo reši. Toda hudo bi se mu bilo godilo, kajti deroča voda ga je vedno le na sredo zanašala. Še le pri Ferdinandovem mostu posrečilo se mu je z veliko težavo h kraji priplavati, kjer so ga pa tudi že moči popolnoma zapustile. Tu bi bil z deklico vred rešitelj sam vtonil, ko bi mu ne bil prišel nek mestni delavec na pomoč, ki je konečno obema iz vode pomagal. „Talijski“ vtegneta dobiti oba. Rebec morda tudi še kaj več.

Domače novice.

(Mil. gosp. knezoškof) blagoslovili bodo dne 8. septembra temeljni kamen sirotišnici v Kočevji. (Župnijo v Št. Lampertu) dobil je č. g. Anton Berce, doslej kapelan v Sodražici.

(Kranjska gimnazija.) Kakor znano, sklenil je mestni zastop Kranjski dné 12. t. m. „za šolsko leto 1887/88 prvi gimnazijski razred ustanoviti na lastne stroške“. Kakor se nam poroča, odgovoril je na dotično prošnjo mestnega zastopa naučni minister dr. Gautsch hitro in kratko: ne! Komentar si moramo misliti.

(Imenovanje.) Dosedanja konservatorja c. kr. osrednje komisije za umetnost in zgodovinske spomenike, gg. Ivan Franke, profesor v Kranji, in Josip Leinmüller, nadinženir v Rudolfovu, potrjena sta za daljnih pet let.

(O požaru) na Belskem v Studenski župniji se nam poroča, da je 26. t. m. ogenj uničil deveterim gospodarjem vsa poslopja, seno in druge pridelke. Razun enega so bili vsi zavarovani, pa le za male svote. Škodo cenijo nad 20.000 glđ. Vzrok nesreče je neznan. Reveži so vredni usmiljenja in pomoči.

(Umrla) je v Malih Lipljenih pri Turjaku 30. t. m. Marijana Jančar v 74 letu svoje starosti. Pokojna je mati „mojstra“ novincev nem. vit. reda na Dunaji. Znanci in prijatelji naj se je spominjajo v molitvi.

(Lovska sreča.) S Črnega vrha se nam poroča 28. t. m., da je nek lovec na lovu začul mahanje in vršenje s perutima. Nastavi še bolj svoja tanka ušesa in zagleda v zraku velikega jastreba, ki drži v krempljih divjega petelina. Pomeri, sproži — jastreb in petelin padeta na tla. Petelin je tehtal 5 Kgr. in 15 Dgr.

(Okrajni zastop v Ljutomeru) izvolil je dné 15. avgusta v okrajni šolski svet gospode: Ivana Kukoveca, dež. poslanca, Ivana Krilja, učitelja na meščanski šoli, Antona Šlambergerja, c. k. notarja v Ljutomeru, Antona Božiča, posestnika v Radislavcih in Ivana Farkaša, posestnika v Iljaševcih. — Vsi so vrli narodnjaki.

(Štiri vojaške godbe), in sicer od polkov štev. 27, 37, 47 in 87 svirale so v Gradci v ponedeljek zvečer pred stanovanjem kornega zapovednika barona Kuhna osem komadov za godovnico njegovi soprogi. Godbe so se vrstile, „Krönungsmarsch“

so pa vse skupno svirale. Podoknica trajala je od 8. do 9. ure zvečer. Ljudstva je bilo izvestno več nego 10.000 skupaj.

(Od Fare pri Kostelji.) Kar je narod ob Kolpi prosil, to je izprosil, kajti namočil je blagodejni dež zemljo 21. t. m. Koruza dobro kaže, isto tako fižol. Zgodnji krompir že izkopavajo, žanjejo proso in steljo spravljajo pod streho. Dasiravno je toča učinila mnoge škode, vendar se bo siromašni svet s poljskimi pridelki preživil čez zimo.

(Morske kopeli v Grazeži) na Primorskem so jako dobre za bolnike, ki imajo bramorje (škrofeljne). Sporočili smo, da se je odpeljalo letošnje poletje večje število Dunajskih in Graških bolnih otrok tjekaj zdraviti. Dne 25. t. m. zapustili so kopeli skoraj vsi ozdravljeni in so se vrnili v Gradec in na Dunaj.

(Oven ubil) je v občini Šentjurje pri Šempavlu na Koroškem v začetku t. m. štiriletnega dečka, katerega je njegova mati, posestnica Vogt, s tremi družimi otroci doma pustila, sama pa na vse zgodaj zjutraj odšla na polje, odkoder se je vrnila še le zvečer. Tedaj našla je pa sinu že v nezavednosti s krvavečo glavo na vrtu ležečega. Tudi obraz je imel ves otolčen. Kdo ga je? Preiskava je zasledila na domačega ovna, ki je imel krvave roge in krvavo čelo. Trkal ga je tako dolgo, da ga je pobil. Deček je čez dva dni umrl.

(Velikansk požar) ugonobil je v Vizovicah na Moravskem 300 poslopij, med temi 120 stanovašišč. Ljudje so se vsi rešili, a škoda in revščina je grozna.

(Madjarski jezik v hrvatskih šolah.) Oseška „Drau“ izražala je v sobotnem članku s podpisom M. (Miškatič?) željo, da se v hrvatskih šolah uvede madjarščina. Quousque?

(„Oslovski kašelj“) nadleguje prav posebno hudo otroke v Marenberški okolici na Štajarskem. Kakor se nam poroča, razširil se je med ondašnje šolsko mladino, da so morali zaradi tega štirirazredno šolo zapreti. Navzlic temu je že več otrok pomrlo. Sploh se sodi, da je prehitra sprememba vremena prav dostikrat povod hudemu kašlju, kakor tudi davici, ktera se pri nas tudi pogostoma oglašja. Čuda ni. Na eni strani so s snegom pokriti koroški vrhovi, ki nam takoj pošljejo hladilne sape, kakor hitro se ob hudi vročini vreme sprevrže. Da se človek nikjer iaglje ne prehladi, kakor na tak način, je popolnoma umljivo. Poleg tega nam pa še zdravnikov silno, da, občutljivo primanjkuje. V Marenberški okolici sta bila nekđaj dva zdravnika, eden v Ribnici, drugi na Muti, sedaj pa že veliko let ni nobenega. V Marenbergu ga pač imamo, toda gospod je že silno star in ne more biti povsod.

Razne reči.

— Električne orglje. Največja tovarna v Avstriji za izdelovanje orgelj bratov Rieger v Krnovu (Jägerndorf) v Šleziji je te dni skončala električne orglje (prva prikazu v Avstriji). Tvrdba misli to najnovejše delo v kratkem razstaviti v Dunajski dvorani godbinega društva. Imenovana tvrdba je prva začela v Avstriji pečati se s sestavo na stožce (Kegelladen), od iste v našo deželo sta jo pa prva zanesla brata Zupan iz Kamnegorice. Ali se bode ta nova iznajdba v naši deželi kedaj vdomačila, na to je sedaj še težko misliti, kajti je precej draga in težavna. Poprave so skoraj nemožne, ko bi tudi s časom baterije ne oslabele. Prospeh te najnovejše komunikacije med orgljami in igralnikom je, da orglje smejo stati še tako oddaljene od igralnika, a igranje ni težavnejše. Tako n. pr. bode v kratkem od Merklina & Comp. v Parizu postavljene orglje v cerkvi sv. Klotilde in sv. Jakoba. Igralnik bo za glavnim altarcem, velike orglje pa na koru (in cerkev gotovo ni majhna). Električna žica bode vezala in nadomestovala mehaniko med igralnikom in orgljami. Stvar ima pa še jako mnogo večjih nasprotnikov. Znani Walcker do danes še ni nobenih orgelj s to opravo postavil. Ker svet gledé tega s tako silo napreduje, in se sostave menjavajo, dobimo gotovo še kaj boljšega in cenejšega.

— Velika tatvina. Na belgijskem parniku „Parlamentu“ zmanjkalo je mej vožnjo od Dovera v Ostende več zavojev, v katerih je bilo gotovine za veliko tisočev. O tatovih ni niti duha niti sluha.

Telegrami.

Praga, 30. avgusta. Profesorji na čeških gorenjih realkah, ktere se bodo opustile,

dobili so poziv, naj prosijo za druge izpraznjene službe.

Sofija, 31. avgusta. „Reuterjevo izvestje“: Ker se ni moglo sestaviti radi prevelikih zaprek novo ministerstvo, ostane sedanje ministerstvo do novih volitev v prihodnjem meseci.

Pariz, 31. avgusta. Morilec Pranzinija so danes zjutraj usmrtili.

Umrli so:

29. avgusta. Marija Jevnikar, lončarjeva žena, 24 let, Florijanske ulice št. 44, jetika. — Marija Gaberšek, delavčeva hči, 2 mes., Dunajska cesta št. 7, vsled katara v črevesu. — Jera Kokovšek, zasebnica, 78 let, Francevo nabrežje št. 9, Marasmus.

V bolnišnici:

27. avgusta. Matevž Širca, gostač, 66 let, vsled raka. — Jurij Konič, kovač, 55 let, Oedema pulm.

Tuji.

29. avgusta.

Pri **Matiču**: Westa, trgovec, iz Monaka. — Eichenberg, trgovec, iz Norimberke. — Ronzoni, Kas, Dratsch, trgovci, z Dunaja. — A. in F. Buchberger, tovarnarja, iz Moravskega. — L. Rechfeld, računski svetnik, z družino, iz Gradca. — pl. K. Juritsch, zasebnica, iz Gradca. — Gunkl, posestnik, iz Trbovelj. — S. Pipp, trgovec, iz Italije. — Mahnič, mehaniker, iz Planine.

Pri **Stonu**: F. Schweiger, stotnik, z Dunaja. — Wirschtiaha, zasebnik, z Dunaja. — L. in F. Steiner, trgovec, z Dunaja. — O. Treumann, trgovec, iz Nemčije. — vitez Jabornegg, vodja pisarne, iz Celovca. — J. Gaudia, logar, iz Ponikve. — J. Pietzek, posestnik, z družino, iz Cirknice. — H. Bernik, posestnik, s soprogo, iz Cirknice. — T. Pollizzi, zasebnik, iz Kranja. — Bascoi in Schadeloot, zasebnika, iz Trsta. — P. Zambra, profesor, iz Reke. — Torsch in Moskovitz, trgovca, iz Pulja. — B. Mirah, posestnik, iz Istre.

Pri **Bavarskem dvoru**: Grabner, Vizmar, Kapsch, zasebniki, z Dunaja. — Alpenreiter, posestnik, iz Kočevja. — Burja, posestnik, iz Pernova.

Pri **Južnem kolodvoru**: A. Pöschl, trgovec, z Dunaja. — A. Fischer, trgovec, iz Banjaluke. — A. Ziegler, trgovec, od sv. Križa. — H. Schöpfer, trgovec, iz Istre. — pl. Eggenberg, soproga uradnika, iz Pulja.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokrine na 24 ur v mm
opazovanja		zrakomerna v mm	toplomerna po Celziju			
30.	7. u. jut.	737.62	+15.8	sl. vzh.	jasno.	
	2. u. pop.	737.12	+26.2	sl. vzh.	"	0.00
	9. u. zveč.	737.50	+19.0	sl. vzh.	"	

Lep dan. Srednja temperatura 20.3° C., za 2.4° nad normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

31. avgusta.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	81 gl. 50 kr.
Sreberna " 5% " 100 " (s 16% davka)	82 " 75 "
4% avstr. zlata renta, davka prosta	112 " 80 "
Papirna renta, davka prosta	96 " 50 "
Akcije avstr.-ogerske banke	883 " "
Kreditne akcije	283 " 40 "
London	125 " 55 "
Srebro	" " "
Francoški napoleond.	9 " 95 "
Cesarski cekini	5 " 91 "
Nemške marke	61 " 47 1/2 "

Tržne cene

dné 31. avgusta t. l.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	6 17	Špeh povojen, kgr.	— 64
Rež, " "	4 39	Surovo maslo, " "	— 90
Ječmen, " "	3 25	Jajce, jedno, " "	— 2
Oves, " "	2 92	Mleko, liter, " "	— 8
Ajda, " "	3 74	Goveje meso, kgr.	— 64
Proso, " "	4 71	Telečje " "	— 52
Koruza, " "	4 55	Svinjsko " "	— 60
Krompir, " "	2 41	Koštrunovo " "	— 36
Leča, " "	12 —	Pišanec " "	— 45
Grah, " "	13 —	Golob " "	— 17
Fižol, " "	11 —	Seno, 100 kgr.	2 05
Maslo, kgr.	1 —	Slama, " "	1 69
Mast, " "	— 66	Drva trda, 4 mtr.	6 40
Špeh svež, " "	— 60	" mehka, " "	4 10

Málenčev sirup, koji se z parom zgošnje in kuha, je popolnoma čist, ter se izdeluje iz najlepših, duhljih kranjskih górskih málene. Ta sok se ne pokvari veliko let in ohrani vedno svojo krepko vonjavo in naravno barvo, ako se ga hrani v steklenicah, ležečih na hladnem. Prodaja se v stekl. po 1 kilogr. 80 kr. — 10 stekl. 7.50 gl. Manjša steklenica veljá 40 kr. Naročnje se v lekarni Plečoli-jevi na Dunajski cesti v Ljubljani, in se z obratno pošto točno in vestno razpošilja proti povzetji ali predplačilu zneska. (8)